

Advies

nummer 2013 N-19

9 oktober 2013

Klacht betreffende het niet, onvoldoende dan wel niet tijdig door de school geïnformeerd worden en een gebrek aan transparante en open communicatie.

Volgens klaagster heeft de school niet inzichtelijk willen maken of het mobiliteitsproces objectief is verlopen en beoordeeld. De opgegeven reden voor de overplaatsing van een van de leerkrachten is feitelijk onjuist geweest. Verder heeft de school volgens klaagster geen dialoog willen aangaan om tot een constructieve oplossing te komen. Zij is afspraken niet nagekomen en is niet bereid gebleken klachten serieus te nemen.

De Commissie oordeelt dat de school in de communicatie met de ouders over het beleid rond overplaatsing en over haar daarop gebaseerde voornemen tot overplaatsing van een leerkracht zorgvuldiger had kunnen handelen want daarover meer openheid had kunnen bieden, dat de klacht in zoverre gegrond is, en voorts dat de klacht voor al het overige ongegrond is.

De Commissie verklaart de klacht deels gegrond en deels ongegrond

Naar aanleiding van de klacht van mevrouw K, klaagster, moeder van de minderjarige L, leerlinge van de onderbouw van de Montessori basisschool S, die door de Stichting X, in stand wordt gehouden,

tegen mevrouw A1, directeur van Basisschool S, en de heer A2, algemeen directeur van Stichting X, aangeklaagden,

heeft de Landelijke klachtencommissie voor het katholiek onderwijs, hierna ook te noemen 'de Commissie', het volgende advies uitgebracht aan de Stichting X.

1. Het verloop van de procedure

Voor de loop van het geding verwijst de Commissie naar de volgende stukken, waarvan de inhoud als hier ingevoegd is te beschouwen:

- de schriftelijke klacht van 14 juni 2013, met producties,
- het door klaagster ingevulde vragenformulier van 24 juni 2013,
- de schriftelijke reactie van aangeklaagden van 11 september 2013, met producties.

De mondelinge behandeling van de klacht heeft plaatsgevonden op 9 oktober 2013 te Utrecht. Klaagster is ter zitting verschenen. Zij heeft pleitnotities overgelegd. Voor Basisschool S zijn ter zitting aangeklaagden verschenen.

2. De klacht

2.1 Blijkens de inhoud van de overgelegde stukken en hetgeen ter zitting van 9 oktober 2013 is verklaard, luidt de klacht als volgt.

Klaagster is niet, onvoldoende dan wel niet tijdig door de school geïnformeerd over diverse aangelegenheden. Op Basisschool S heerst een cultuur van angst en gebrek aan transparante en open communicatie. Het bestaan van moeilijke situaties wordt structureel ontkend door de school.

Basisschool S heeft niet inzichtelijk willen maken of het mobiliteitsproces objectief is verlopen en beoordeeld. De opgegeven reden voor de overplaatsing van mevrouw B, de leerkracht van L, is feitelijk onjuist geweest.

Basisschool S heeft geen dialoog willen aangaan om tot een constructieve oplossing te komen. De school is afspraken niet nagekomen. Zij is niet bereid gebleken klachten serieus te nemen.

2.2 Klaagster heeft het volgende - samengevat - aan de klacht ten grondslag gelegd.

In mei 2013 bereikte klagster na de Pinksterdagen het bericht dat mevrouw B, de leerkracht van L, was voorgedragen voor overplaatsing. Het was niet de bedoeling dat de ouders dit toen al wisten. Klaagster vond dat onbegrijpelijk. Enkele maanden daarvoor was zij op een ouderavond aanwezig geweest. De samenvoeging van de twee locaties van Basisschool S werd toen ook besproken. Bij die gelegenheid werd duidelijk aangegeven dat de samenvoeging alleen nadelige gevolgen zou hebben, als de locatie van Basisschool S aan P straat een bepaald aantal leerlingen niet haalde. Klaagster was daarom verheugd toen zij in de Nieuwsbrief las dat de locatie van Basisschool S aan de P straat het benodigde aantal leerlingen had gehaald.

Daarna ging het al fout met de communicatie. De ouders werden er namelijk niet van op de hoogte gesteld dat het leerlingenaantal, dat lager lag dan wat werd verwacht, consequenties kon hebben voor de personele bezetting. Een andere ouder meldde dat mevrouw A1, de directeur van Basisschool S, aangegeven had dat zij op basis van willekeur tot de keuze voor de overplaatsing van mevrouw B was gekomen. Voor klagster was dat aanleiding mevrouw A1 een e-mailbericht te sturen met het verzoek om uitleg.

Toen klagster een nietszeggend antwoord kreeg, heeft zij zich via de mail tot een lid van de medezeggenschapsraad gewend. Een reactie bleef uit.

Wel werd klagster door mevrouw A1 benaderd voor een gesprek. In dit gesprek heeft klagster getracht antwoord te krijgen op haar vragen. Zij heeft gevraagd om transparantie en openheid. Verder heeft zij gevraagd een ouderavond te beleggen. Gaandeweg het gesprek werd mevrouw A1 erg emotioneel omdat zij zich in haar integriteit aangetast voelde. In plaats van op een gelijkwaardige, respectvolle wijze in gesprek te kunnen gaan en duidelijkheid te krijgen over de criteria die ten grondslag liggen aan de mobiliteit van een leerkracht werd klagster in een ongewilde positie gedrukt. Toen klagster op een gegeven moment aangaf antwoord te willen hebben op haar vragen, gaf mevrouw A1 letterlijk aan 'autoritair te moeten zijn' en werd het gesprek door haar beëindigd. Klaagster voelde zich als ouder niet serieus genomen en als een klein kind aan de kant gezet.

Alle e-mailberichten die klagster tot op dat moment verstuurd had, waren in kopie naar de heer A2, voorzitter van stichting X, gegaan. Op 27 mei 2013 ontving klagster een e-mailbericht van de heer A2 met uitleg over de overplaatsing van mevrouw B. Klagster kreeg echter geen antwoord op haar vragen over het proces, de objectiviteit en de gehanteerde criteria.

De onrust onder ouders groeide. Keer op keer werd geweigerd om een ouderavond te organiseren. Verder wilde mevrouw A1 alleen op individuele basis met ouders praten. Voor klagster is dat reden geweest om aan de hand van de criteria van stichting X en de noodzakelijke competenties van een leerkracht in het basisonderwijs in een brief van 24 mei 2013 de visie van de ouders ten aanzien van de overplaatsing van mevrouw B weer te geven. De ouders wisten toen al dat een andere leerkracht kenbaar had gemaakt haar functie te willen neerleggen.

De brief is door klagster op 27 mei 2013 overhandigd aan de heer A2 en op 28 mei 2013 aan mevrouw A1 en de voorzitter van de medezeggenschapsraad.

Klagster heeft over de inhoud van de brief van de ouders een gesprek gehad met de heer A2. Hij gaf in het gesprek aan dat mevrouw B voor overplaatsing was voorgedragen omdat zij niet breed inzetbaar was vanwege dyslexie. Klagsters verbazing was groot toen mevrouw B haar vertelde niet dyslectisch te zijn. Daarmee werd klagsters voorgevoel bevestigd dat het proces van overplaatsing niet objectief was verlopen. Het proces kon niet zorgvuldig zijn verlopen nu de feiten niet klopten en de uitkomst van de beslissing van een andere leerkracht buiten beschouwing was gelaten.

Mevrouw A1 wekte bij de leerkrachten de indruk dat de ouders de professionaliteit en deskundigheid van de overige leerkrachten van Basisschool S ter discussie stelden ten einde overplaatsing van mevrouw B te voorkomen. Voor de ouders was dit reden de brief van 24 mei 2013 te verspreiden onder de leerkrachten.

De heer A2 heeft naar de ouders niet gereageerd op de brief van 24 mei 2013.

In de Nieuwsbrief van 4 juni 2013 stond een reactie van het ouderdeel van de medezeggenschapsraad op de brief van de ouders. Het ouderdeel van de medezeggenschapsraad schreef daarin het volgende: 'Wij ervaren de samenwerking met A1 als goed en zinnig. We denken en zien dat zij hard werkt om de kwaliteit van het onderwijs op Basisschool S te verbeteren. Er wordt een grote inhaalslag gemaakt. Iedereen wil goed onderwijs voor onze kinderen, zowel leerkrachten als ouders hebben elkaar hierin nodig'. Over deze stellingname heeft het ouderdeel van de medezeggenschapsraad zijn achterban niet geraadpleegd. Het ouderdeel van de medezeggenschapsraad vormt door zijn opstelling een front met mevrouw A1.

Klagsters vertrouwen in de school is mede daardoor verdwenen.

Op 3 juni 2013 kregen de ouders het goede nieuws dat mevrouw B op Basisschool S kon blijven. Of mevrouw B haar huidige groep mocht behouden, is dan nog onduidelijk. Klagster heeft de heer A2 begin juni 2013 via de mail verzocht een ouderavond te houden. Op haar e-mailbericht heeft klagster geen reactie ontvangen.

Van een ouder kreeg klagster het advies om contact op te nemen met de vertrouwenspersoon. Klagster heeft in een gesprek met de vertrouwenspersoon

aangegeven een ouderavond voor alle ouders van Basisschool S te willen. Op 6 juni 2013 belde de vertrouwenspersoon klagster op om verslag te doen van een gesprek dat zij met de heer A2 had gehad. Zij gaf aan dat hij bereid was om na de zomervakantie een ouderavond te organiseren. Klagster heeft daarop de heer A2 in een e-mailbericht dringend verzocht vóór de zomervakantie een ouderavond te houden. De volgende dag had klagster een reactie van de heer A2. Hij beloofde haar in de week van 17 juni 2013 een ouderavond te houden. Op 14 juni 2013 hadden de ouders nog steeds geen uitnodiging voor een ouderavond ontvangen.

Op Basisschool S bestaat een angstcultuur, een cultuur waarin eigen inbreng en verantwoordelijkheid niet wenselijk zijn, en waarin transparante communicatie en openheid geen plaats hebben. Bovendien wordt structureel ontkend dat er iets aan de hand is.

3. Het standpunt van de school

De heer A2 en mevrouw A1 hebben gemotiveerd op de klacht gereageerd. Zij hebben onder meer het volgende aangevoerd.

Een onderzoek van een extern deskundige van de AVS in 2011 bevestigde het negatieve beeld van de schoolcultuur op Basisschool S. Door de stijl van leidinggeven van de toenmalige directeur was er sprake van een cultuur die zich kenmerkte door een gebrek aan openheid, een slechte communicatie, het bestaan van subculturen en het sterk naar binnen gericht zijn. Opvallend was ook de grote invloed van ouders op de schoolorganisatie en de teamleden. Er heerste daardoor bij een groep teamleden angst voor de meningen en kritiek van een groep ouders. Een visitatieonderzoek van de Nederlandse Montessori-vereniging bevestigde dat er ook het nodige ontbrak aan de realisatie van goed Montessori-onderwijs. Er dreigde zelfs een inname van de Montessori-erkenning. De Inspectie van het onderwijs had ook de nodige kritiek.

Mevrouw A1 is in 2010 benoemd als opvolger van de toenmalige directeur met de opdracht de bestaande schoolcultuur om te buigen naar een open cultuur en een normalisering van de verhoudingen tussen de teamleden onderling alsook tussen de teamleden en de ouders. De nieuwe koers die mevrouw A1 inzette, oogstte bij een kleine groep ouders kritiek. Zij nam haar verantwoordelijkheid en zette een ontwikkeling in naar een professionele organisatie. Dit werd door een groot deel van het team, vele ouders en het bevoegd gezag gesteund. Het vroeg om gewenning dat het beleid van het bevoegd gezag ook voor Basisschool S geldt, dat ouders serieuze partners zijn, die niet op de stoel van de leerkrachten of de eindverantwoordelijke directeur gaan zitten, en dat besluiten in teamvergaderingen worden genomen en vervolgens loyaal worden uitgevoerd.

De vraag van een groepje ouders om mee te mogen beslissen over de keuze van de leerkracht die voor overplaatsing in aanmerking komt, is onuitvoerbaar. Zij maken daarmee inbreuk op de verantwoordelijkheid van de directie en schenden het recht op privacy van de leerkrachten van de school.

De ouders zijn wettelijk vertegenwoordigd in de medezeggenschapsraad van de school. De medezeggenschapsraad is volledig betrokken geweest bij het proces van de overplaatsing en de raad heeft zijn vertrouwen uitgesproken in de handelwijze van mevrouw A1. Bovendien

hebben de leden van de medezeggenschapsraad zitting in de medezeggenschapsraad zonder last- of ruggespraak.

Ook de teamleden hebben op de reacties van ouders gereageerd door te verklaren dat zij geheel achter het overplaatsingsbeleid van het bevoegd gezag en de daaruit voortvloeiende besluiten staan.

De ouders worden via een Nieuwsbrief die frequent verschijnt op de hoogte gehouden van de informatie die voor hen van belang is. De Nieuwsbrief verschijnt digitaal en wordt verstuurd naar het mailadres dat door de ouders is opgegeven. Enkele ouders ontvangen een papieren versie van de Nieuwsbrief.

Het bevoegd van Basisschool S heeft in het schooljaar 2011-2012 het overplaatsingsbeleid voor de onder zijn bestuur staande scholen vastgesteld. Op basis van dat beleid heeft Basisschool S de (procedure)regels voor overplaatsing vastgesteld. Basisschool S kent specifieke overplaatsingscriteria. Deze criteria zijn in samenspraak met de leden van het managementteam in het schooljaar 2011-2012 opgesteld. De criteria zijn in overleg met de leerkrachten vastgesteld. De medezeggenschapsraad van Basisschool S heeft het beleid en de procedure met betrekking tot overplaatsing goedgekeurd. Het bestuursbesluit tot overplaatsing van mevrouw B is genomen met inachtneming van de regeling. Het besluit is deugdelijk gemotiveerd en aan alle betrokkenen kenbaar gemaakt.

Basisschool S neemt klachten van ouders wel degelijk serieus. Ouders die om een gesprek gevraagd hebben, zijn door mevrouw A1 uitgenodigd en ontvangen. De vragen die gesteld zijn over de overplaatsingsprocedure, heeft mevrouw A1 beantwoord, althans voor zover deze geen betrekking hadden op privacygevoelige gegevens van leerkrachten. Op grond van de financiële situatie was er geen mogelijkheid om alle teamleden in het schooljaar 2013-2014 te behouden. De medezeggenschapsraad en de leerkrachten zijn hiervan tijdig door mevrouw A1 op de hoogte gesteld.

Uit de contacten met ouders, leerlingen en teamleden heeft mevrouw A1 niet kunnen afleiden dat er sprake zou zijn van een angstcultuur op Basisschool S. Transparante communicatie en openheid zijn beslist aan de orde op Basisschool S. Er zijn regelmatig bijeenkomsten met de oudervereniging en de medezeggenschapsraad waarin informatie wordt uitgewisseld, naar elkaar wordt geluisterd en samen een route wordt uitgezet. Verder worden de ouders zeer frequent geïnformeerd via de Nieuwsbrief. Bovendien is mevrouw A1 bijna dagelijks op school aanwezig. Zij is dan zichtbaar en aanspreekbaar voor iedereen. Ook worden er regelmatig ouderavonden gehouden. Van een cultuur waarin structureel zaken ontkend worden is geen sprake op Basisschool S.

Enkele ouders hebben in een gesprek met mevrouw A1 op 26 april 2013 aangegeven tijdig op een ouderavond kennis te willen maken met de 'nieuwe' leerkracht. Mevrouw A1 heeft dat toegezegd. De toezegging verviel toen mevrouw B toch op Basisschool S kon blijven. Van het niet nakomen van afspraken is dan ook geen sprake. In een gesprek met een ouder op 17 mei 2013 heeft mevrouw A1 aangegeven dat zij zich wilde beraden over de vraag of er een ouderavond zou worden gehouden om het overplaatsingsbeleid toe te lichten. Mevrouw A1 heeft er uiteindelijk voor gekozen de ouders via de Nieuwsbrief van 3 juni 2013 te informeren over het overplaatsingsbeleid.

In een e-mailbericht van 21 mei 2013 heeft klagster aangegeven dat zij behoefte had aan duidelijkheid over de wijze waarop de besluiten van het bevoegd gezag tot overplaatsing van leerkrachten tot stand komen. Bovendien wilde zij antwoord op de vraag of de wensen van ouders en de ouderraad worden meegewogen bij de belangenafweging. Ook wilde klagster graag duidelijkheid krijgen over de wegen die zij kan bewandelen om haar stem te laten horen. Mevrouw A1 heeft klagster uitgenodigd voor een gesprek op 22 mei 2013 om haar te informeren en met haar van gedachten te wisselen.

Klagster heeft diverse keren gevraagd om een ouderavond te organiseren. Deze ouderavond heeft op 26 juni 2013 plaatsgevonden. Klagster is daarbij als toehoorder aanwezig geweest. Tijdens deze avond is mevrouw A1 ingegaan op het vertrek van de andere leerkracht. De ouderavond is door de aanwezige ouders als positief ervaren.

Mevrouw A1 was pas van de inhoud van de klacht op de hoogte nadat zij het klaagschrift van de Commissie toegestuurd had gekregen.

De medezeggenschapsraad is van alle stappen ten aanzien van de mogelijke overplaatsing van mevrouw B op de hoogte gehouden. Op basis van de gekregen feedback bezint de medezeggenschapsraad zich op het ogenblik op zijn functioneren met name voor wat betreft de informatieverstrekking aan en communicatie met zijn achterban.

4. De beoordeling door de Commissie

4.1 De ontvankelijkheid van klagster

De Commissie acht zich bevoegd om de klacht te behandelen nu de Stichting X is aangesloten bij de Commissie. Klagster kan worden aangemerkt als klager in de zin van de klachtenregeling die voor Basisschool S geldt en kan derhalve in haar klacht worden ontvangen.

4.2 De gegrondheid van de klacht

De medezeggenschapsraad van Basisschool S heeft in een reactie op de protestbrief van klagster en een aantal ouders van 24 mei 2013 met betrekking tot de overplaatsing van mevrouw B aangegeven niet zichtbaar genoeg te zijn en als gevolg daarvan niet of moeilijk bereikbaar te zijn. De medezeggenschapsraad heeft verder aangegeven zich dit aan te trekken en te begrijpen dat er ouders zijn die zich afvragen of de gang van zaken met betrekking tot de bewuste overplaatsing conform de beleidsafspraken en de procedureregels is verlopen.

De Commissie stelt vast dat aangeklaagden ter zitting en de medezeggenschapsraad in de Nieuwsbrief van 4 juni 2013 hebben erkend dat de communicatie met de ouders over een zodanig belangrijk onderwerp als overplaatsing van een leerkracht explicieter had mogen zijn.

Voor wat betreft het besluit tot overplaatsing is voor de Commissie in voldoende mate komen vast te staan dat aangeklaagden zorgvuldig zijn omgegaan met de belangen van mevrouw B.

Aangeklaagden hebben onweersproken gesteld dat het bevoegd gezag in het schooljaar 2011-2012 het overplaatsingsbeleid voor de onder zijn bestuur staande scholen heeft vastgesteld. Op basis van dat beleid heeft Basisschool S de (procedure)regels voor overplaatsing vastgesteld. De specifieke overplaatsingscriteria die Basisschool S kent, zijn in overleg met de leerkrachten vastgesteld. De medezeggenschapsraad van Basisschool S heeft het beleid en de procedure met betrekking tot de overplaatsing van leerkrachten goedgekeurd.

De Commissie constateert dat de leerkrachten en de medezeggenschapsraad van de school voldoende zijn betrokken bij het besluit tot overplaatsing van mevrouw B en dat de regels die gelden voor overplaatsing van een leerkracht, naar behoren zijn nageleefd.

Voor de Commissie is verder in voldoende mate komen vast te staan dat klaagster zich vooral tot het management en het bevoegd gezag van de school heeft gewend en de weg naar de medezeggenschapsraad vrijwel onbenut heeft gelaten om haar gevoelens van onvrede met betrekking tot de overplaatsing van mevrouw B aan de orde te stellen. Ter toelichting van de door haar gekozen route heeft klaagster naar voren gebracht dat de medezeggenschapsraad van Basisschool S bij het bepalen van zijn standpunten in sterke mate wordt beïnvloed door de directeur van de school.

De Commissie volgt klaagster hierin niet nu zij deze stelling niet nader heeft onderbouwd en de wetgever er in de Wet medezeggenschap op scholen uitdrukkelijk in heeft voorzien dat de positie van de schoolleider tegenover die van de medezeggenschapsraad in evenwicht is. Bovendien acht de Commissie de weg naar de medezeggenschapsraad hét aangewezen kanaal voor klaagster omdat dat contact haar toegang geeft tot het inspraakproces met betrekking tot alle belangrijke beleidsbeslissingen voor Basisschool S.

De Commissie merkt hierbij op dat klaagster door het opstellen van een competentieprofiel voor mevrouw B in de protestbrief te ver is gegaan in die zin dat zij zich ten onrechte heeft gemengd in wat tot de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag en de schoolleiding behoort.

Uit de inhoud van de overgelegde stukken en het verhandelde ter zitting leidt de Commissie af dat klaagster wellicht in de veronderstelling verkeert dat haar het recht toekomt om mee te beslissen over wie in aanmerking komt voor overplaatsing.

De Commissie acht die veronderstelling onjuist. Klaagster heeft als ouder recht op informatie en het recht om via de medezeggenschapsraad een positie in te nemen.

Voor zover klaagster heeft betoogd dat Basisschool S klachten niet serieus zou nemen, is het de Commissie gebleken dat mevrouw A1 en de heer A2 gesprekken met klaagster hebben gevoerd en dat de mogelijkheden die er waren om er samen uit te komen, door klaagster zijn afgewezen.

Op grond van het bovenstaande komt de Commissie tot de slotsom dat de school in de communicatie met de ouders over het beleid rond overplaatsing en over haar daarop gebaseerde voornemen tot overplaatsing van mevrouw B zorgvuldiger had kunnen handelen want daarover meer openheid had kunnen bieden, dat de klacht in zoverre gegrond is, en voorts dat de klacht voor al het overige ongegrond is.

5. Aanbevelingen

De Commissie beveelt de Stichting x aan zich ervoor in te spannen dat de medezeggenschapsraad van Basisschool S zich steviger positioneert in de school door onder meer te bevorderen dat er periodieke verkiezingen worden gehouden en dat er aan de wettelijke opdracht wordt voldaan om naar vermogen openheid en onderling overleg in de school te stimuleren.

Aldus uitgebracht op 9 oktober 2013 door mevrouw mr. M. van der Veen, voorzitter, dr. W. Claasen en drs. P.H. Hupsch, leden, in tegenwoordigheid van mr. A. Cluitmans-Souren, ambtelijk secretaris.